

SA KUNSTIHOONE ARENGUKAVA AASTATEKS 2021 – 2025

TALINNA KUNSTIHOONE TALIN ART HAUS

1. KUNSTIHOONE PÕHIKIRJALINE EESMÄRK, ENESEDEFINITSIOON JA STRATEEGILINE SIHT	3
2. OLUKORRA JA VÕIMALUSTE ANALÜÜS	4
2.1. EESTI KAASAEGSE KUNSTI VALDKOND	4
2.2. KUNSTIHOONE KUNSTIVÄLJAL	5
2.3. SWOT-ANALÜÜS.....	6
2.3.1. <i>Tugevad küljed</i>	6
2.3.2. <i>Nõrgad küljed</i>	6
2.3.3. <i>Võimalused</i>	7
2.3.4. <i>Ohud</i>	7
2.4. KUNSTIHOONE VÄÄRTUSPAKKUMINE	9
2.5. KUNSTIHOONE VÄÄRTUSPAKKUMISE KÕVER	10
2.6. KUNSTIHOONE AMBITSIOON JA MOTIVATSIOON „MIKS? KUIDAS? MIS?“	12
2.7. KUNSTIHOONE TEGUTSEMISVALDKONNAD JA TEGEVUS	13
3. KUNSTIHOONE PÕHIEESMÄRGID 2021–2025	14
3.1. NÄITUSEPROGRAMMI ELLUVIIMINE	14
3.2 SÄÄSTLIK TEGUTSEMINE	14
3.3. RAHVUSVAHELISTUMINE	14
3.3.1. <i>Praegune olukord</i>	14
3.3.2. <i>Rahvusvahelistumisele kaasa aitav tegevus</i>	14
3.4. KAASAEGSE KUNSTI POPULARISEERIMINE JA PUBLIKU LAIENDAMINE	15
3.4.1. <i>Praegune olukord</i>	15
3.4.2. <i>Valdkonna populariseerimine ja publiku laiendamine</i>	15
4. KUNSTIHOONE TÄIENDAVAD EESMÄRGID AASTAIKS 2021–2025	16
4.1. INFO- JA KOMMUNIKATSIOONITEHNOLOOGIA RAKENDAMINE	16
4.2. PIIRKONDLIKU KÄTTESAADAVUSE PARANDAMINE.....	17
4.2.1. <i>Praegune olukord</i>	17
4.2.2. <i>Piirkondlik tegevus</i>	17
4.3. KUNSTIHOONE AJALOO UURIMINE JA POPULARISEERIMINE	17
4.3.1. <i>Uurimistöö ja tegevuse populariseerimine</i>	17
5. INVESTEERINGUD	19
5.1. KAPITAALREMONT	19

1. Kunstihoone põhikirjaline eesmärk, enesedefinitsioon ja strateegiline siht

Kunstihoone põhikirjaline eesmärk on **edendada kaasaegset kunsti Eestis**. See eesmärk tingib ka meie programmi fookuse: tuues publiku ette näitusi ja korraldades muid üritusi, tahame alati leida ning sõnastada kaasaegsuse küsimuse. Miks on see või teine nähtus või autor kunstis oluline just nüüd, siin ja praegu, on küsimus, mille esitame endale iga projekti juures. See aga ei tähenda, et me ei pööra tähelepanu ajaloole või töötame vaid noorte, alustavate kunstnikega. See tähendab, et mõtestame endi ja autorite tegevust just nüüdisajas, tuues välja nii kunstiajaloolise pidevuse kui ka katkestused.

Oleme veendunud, et kunst avardab meie maailma ja nihutab selle piire nii personaalses kui ka laiemas, kultuurilises tähenduses. Kunst võimaldab nii kultuuril tervikuna kui ka indiviidil üksikuna jõuda uute kogemuste ja mõistmisteni. See on ka põhjus, miks on kaasaegse kunsti edendamine tähtis ja miks me sellega tegeleme.

Meie strateegiline siht on **olla üleilmselt ja lokaalselt tuntud Kunstihoone ning kunstivaldkonna edendaja**. Arengukava peabki silmas neid kolme olulist aspekti ja püüab kirjeldada, kuidas saavutada strateegiline siht ning täita põhikirjalist eesmärki, hoides seejuures kindlalt tähelepanu keskmes meie organisatsiooni tegutsemismotiivi.

2. Olukorra ja võimaluste analüüs

2.1. Eesti kaasaegse kunsti valdkond

Kaasaegse kunsti valdkond on üldise kunstivälja see osa, mis on peaaesjalikult keskendunud uuele kunstiproduksioonile ja uutele kunstiilmingutele. Muuseumid on kunstivaldkonna mälu ja mõtestajad, nende kõrval on valdkonna olulised edasiviijad kaasaegse kunsti institutsioonid: näitusemajad ja näituseruumid (Tartu Kunstimaja, Kunstihoone, Eesti Kunstnike Liidu galeriid, EKKM jne.), arenduskeskused (KKEK ja EKKAK) ning nüüdiskunstile keskendunud eragaleriid (Vaal, Temnikova ja Kasela, Kogo jt), mis aitavad kunstnikel luua uusi teoseid ja terviknäitusi. Siia on koondunud kunsti areng ja siin saab publik kohtuda tänapäevase kunstimõttega. Nii ei saa üks teiseta, kunstiajalugu, kultuur ja tulevased kultuuriväärtused ei sünni ilma kaasaegsuseta, ajaloole toetumata aga on raske luua midagi uut.

Kaasaegse kunstiga tegelevaid institutsioone on Eestis arvestatav hulk, kuid sageli on tegemist väikeste, alamehitatud ja vähese rahastusega asutustega. Kunstielu on koondunud suurel määral keskustesse ning on halvemini kättesaadav publikule Tallinnast, Tartust ja Pärnust väljaspool. Professionaalseid näitusepaiku on väljaspool keskusi vähe ja aktiivseid, professionaalseid ning võimekaid loojaid on rohkem, kui näitustele mahub. Kunstiturug Eestis on arenemas, kuid ostjatering on veel väike.

Seetõttu puutub kaasaegse kunstiga pidevalt kokku vaid väike osa Eesti kultuuripublikust. Ühiskonnas on levinud palju eelarvamusi kaasaegse kunsti kohta, sest avalik kommunikatsioon ja haridus on valdkonnas piiratud. See kõik pärsib omakorda valdkonna arengut.

Suurim arengutõke on kunstivaldkonna üldine vähene rahastatus. Seetõttu on kehv eespool nimetatud piirkondlik kättesaadavus, samuti on valdkonnas vähe tugevaid professionaale ja asutustes pole piisavalt töötajaid.

Kaasaegne kunst on aga Eesti üks rahvusvaheliselt edukamaid kultuurivaldkondi. Tavapärane on nii institutsioonide kui ka üksikisikute kõrgel tasemel rahvusvaheline koostöö. Eestis on aktiivne ja arvukas kunstnikkond, kes tegutseb rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal ja kelle töid eksponeeritakse pidevalt ka väljaspool Eestit, meil on nii võimekaid vanemaid kui ka päris noori loojaid, kelle professionaalne areng on nad juba viinud või võiks nad viia maailma tippude hulka. Ka Eesti kaasaegse kunsti näitustel osaleb arvukalt rahvusvahelisi kunstnikke ja siin tegutsevad meelsasti rahvusvahelised kuraatorid.

2.2. Kunstihoone kunstiväljal

Kunstihoones on näitusi korraldatud aastast 1934. Kunstihoone on keskendunud eelkõige uuele kunstile ja aktiivselt tegutsevatele loojatele. See on olnud läbi ajaloo ja on endiselt Eesti olulisimaid näituseasutusi.

2018. aasta alguses moodustasid Eesti Vabariik ja Eesti Kunstnike Liit 2018. uue SA Kunstihoone, mille põhikirjaline eesmärk on edendada kaasaegset kunsti Eestis.

Kaasaegne kunst on olemuslikult rahvusvaheline kultuurivaldkond. Seetõttu on ka Kunstihoone rahvusvahelisel kunstiväljal tegutsev organisatsioon: rahvusvaheliselt toimimata ei oleks me ka kaasaegse kunsti asutus. Meie vastutus aga on ennekõike Eestis, peame oma tegutsemises silmas pidama nii publiku kui ka kunsti arenguvõimalusi ja hoolitsema, et kaasaegse kunsti valdkond areneks just siin, Eestis.

Kunstihoone on igas mõttes keskne kunstiinstituutsioon: meie asukoht, ruumid, rahvusvaheline programm ja ajalugu – kõik kinnitavad seda. Kunstihoone panustab oma tegevusega oluliselt nii uue loomingu sünni kui ka kunstivaldkonna rahvusvahelisse koostöösse, ta on üks olulisi mootoreid, mis hoiab kaasaegse kunsti elu Eestis käimas ja toetab seega Eesti kultuuri arengut. Samal ajal on tegemist tüüpilise kaasaegse kunsti asutusega, mille peamised probleemid on töötajate puudus ja ebapiisav rahastus eesmärkide täitmiseks.

Arengukavas on käsitletud sihtasutust Kunstihoone teemavaldkondade kaupa, tuues välja tähtsaima praeguse olukorra kohta ja seab iga teemajaotuse juures eesmärgid aastateks 2021 kuni 2025. Näeme ette uusi tegevussuundi, mille elluviimine ei ole praeguste tingimuste juures võimalik, samuti on arengukavas kirjeldatud tingimusi, mille korral on seatud eesmärgid võimalik saavutada.

2.3. SWOT-analüüs

2.3.1. Tugevad küljed

Asukoht. Kunstihoone asub näitusemaja jaoks peaaegu ideaalses kohas – pealinna keskväljakul. Seetõttu on kunstihoone külastajatele kergesti ligipääsetav ja toob näitusemaja tegevuse suurema tähelepanu alla.

Ajalugu. Kunstihoone on 1934. aastast järjepidevalt tegutsenud näitusemajana ning sellel on olnud tähtis osa Eesti kunsti- ja kultuuriajaloos. Kunstihoone ajalugu on ka oluline tema enese jaoks.

Maine. Väärika ajaloo ja koha tõttu kultuuriloos on Kunstihoonel Eestis arvestatavalt hea maine.

Rahvusvaheline suhtevõrgustik. Kunstihoonel on aastatel 2015–2020 välja kujunenud märkimisväärne rahvusvaheline koostöövõrgustik, mis hõlmab institutsioone, kuraatoreid, kunstnikke ja teisi rahvusvahelisel kunstiväljal tegutsejaid.

Töötajaskonna motiveeritus. Kunstihoone töötajad näevad endal olulist rolli asutuse uuendamisel ja soovivad arendamise ning muudatustega jätkata.

2.3.2. Nõrgad küljed

Piiratud võime maksta motiveerivat töötasu. SA-l Kunstihoone on ambitsioonikas väike töötajaskond, mis tegutseb võimete piiiril, korraldades praegust, kolme näitusepinda hõlmavat üha nõudlikumaks ja keerukamaks muutuvat programmi ning sellega kaasnevat olulist tegevust, nagu näiteks avalik kommunikatsioon, vahendamine ja kunstiharidus. Kunstihoone töötajate arv on piisav, kuid suurem osa töötajaid saaksid erasektoris muud tööd tehes märgatavalt rohkem tasu. Kaugemas tulevikus muutub kõnealune olukord paratamatult demotiveerivaks ning Eesti ja rahvusvahelisi tipp-spetsialiste Kunstihoones töötamas hoida muutub järjest keerulisemaks.

Piiratud turundus- ja kommunikatsioonivõimekus. Kunstihoone töötajate hulgas on osakoormusega turundusspetsialist alates aastast 2020, kuid eelarves ei ole ette nähtud piisavalt raha näituste turundamiseks. See piirab meie võimekust teenida piletitulu. Edukaks turunduseks ja kommunikatsiooniks peaksime suutma absoluutarvudes sellesse panustada teiste kultuuriasutustega (teatrid, kontserdimajad, muuseumid) võrreldavalt.

Füüsiline infrastruktuur. Kunstihoone on väga halvas seisus. Meie ruumid Vabaduse väljakul ja Harju tänaval vajavad juba lähimal ajal kapitaalremonti. Ruumid ei vasta tänapäevastele tervise- ega turvanõuetele. Samuti ei ole siin võimalik tagada tänapäevaseid kliima- ja ohustustingimusi, mis pärsib meie võimalusi tööks kaasaegse kunsti klassikaga. Näitusetehnika on vananenud ja vajab uuendamist.

Ebapiisav rahastus. Eelkõige kultuurivaldkonna teiste asutustega võrreldes on SA Kunstihoone rahastus alla seda kriitilist taset, mis võimaldaks panustada suuremas mahus turundusse, teenida praegusest arvestatavalt suuremat omatulu, arendada välja lisateenuseid ja tegutsemissundi. Seepärast ei piisa üksnes meie endi soovist areneda ja arendada, vaid vajalikule tasemele jõudmiseks on tarvis lisaraha.

Omatulu teenimise vähene võimekus. Suutmatus teenida teiste valdkondade kultuuriasutustega sarnasel määral omatulu, on sarnaste institutsioonide korral nagu SA Kunstihoone osalt olemuslik. SA Kunstihoone küll panustab märkimisväärselt kunstnike loominguusse, kuid ei teeni kunstnike kommertsedult midagi. Seetõttu jääb SA Kunstihoone omatulu osatähtsus meie eelarves paratamatult tagasihoidlikumaks kui näiteks muusikavaldkonna institutsioonidel. Enamik meie programmist on vaatajaile kättesaadav tasuta. Meie kasutuses olevad ruumid ei võimalda olulist lisateenistust kõrvaltegevuselt nagu näiteks ruumide rent või toitlustamine.

2.3.3. Võimalused

Kaasaegse kunsti valdkonna areng. Ehkki valdkond on teiste kultuurivaldkondadega võrreldes nõrk, on viimastel aastatel märgata kiiret arengut valdkonna sees, eriti rahvusvahelistumise suunas. Niisugune areng muudab valdkonna ühiskonnas mainekamaks ja toob juurde uut publikut ning avalikkuse tähelepanu.

Kommunikatsioonitehnoloogia üha suurenev mõju. Kultuuri tarbimine on üha enam vahendatud. Ikka rohkem vaadatakse filme ja kuulatakse muusikat kodus ning meelelahutuseks kasutatakse digimeediat. Paberraamatute kõrvale on tulnud digitaalsed. Interneti ühenduskiirus suureneb, mis võimaldab üha kvaliteetsema audiovisuaalse materjali ülekandeid. Kaasaegse kunsti valdkonnas on kõnealused võimalused praegu alakasutatud.

Venekeelse publiku kaasamine. Eesti kultuuriasutused pakuvad üldiselt väga vähe venekeelset sisu. Siin on võimalus haarata tegevusse vene keelt emakeelena kõnelev publik, muutes kunstihoone pakutav sisu venekeelsena kättesaadavaks.

Kultuuris osalemise üldine suurenemine. Peaaegu kõik kultuuris osalemise statistilised näitajad on Eestis viimastel aastatel pidevat suurenenud. Aasta-aastalt suurenevad nii teatri-, muuseumi-, kino- kui ka kontserdikülastuste arvud.

2.3.4. Ohud

Valdkonna alarahastatus. Kaasaegse kunsti valdkond on teiste kultuurivaldkondadega võrreldes halvasti rahastatud. Seetõttu on valdkond nõrk ja vähesuutlik paljudes aspektides. Kuid ennekõike muudab see valdkonna volatiilseks: juba absoluutarvudes väike negatiivne muudatus rahastuses võib põhjustada väga olulist sisulist kahju läbi negatiivse mõju meie peamistele koostööpartneritele – eraõiguslikele kunstiasutustele ning kunstnikele.

Kaasaegse kunsti valdkonna kommunikatsioonivõimekus. Sageli ei ole valdkonna kommunikatsioon väljapoole piisav, see aga paneb löögi alla kaasaegse kunsti populaarsuse, arusaadavuse ja koha ühiskonnas.

Spetsialistide puudus. Eestis on vähe kunstivaldkonnale spetsialiseerunud kuraatoreid, müügijuhte, kommunikatsioonieksperte jt. See muudab keeruliseks töötajaskonna komplekteerimise ja piirab oluliselt valdkonna võimekust.

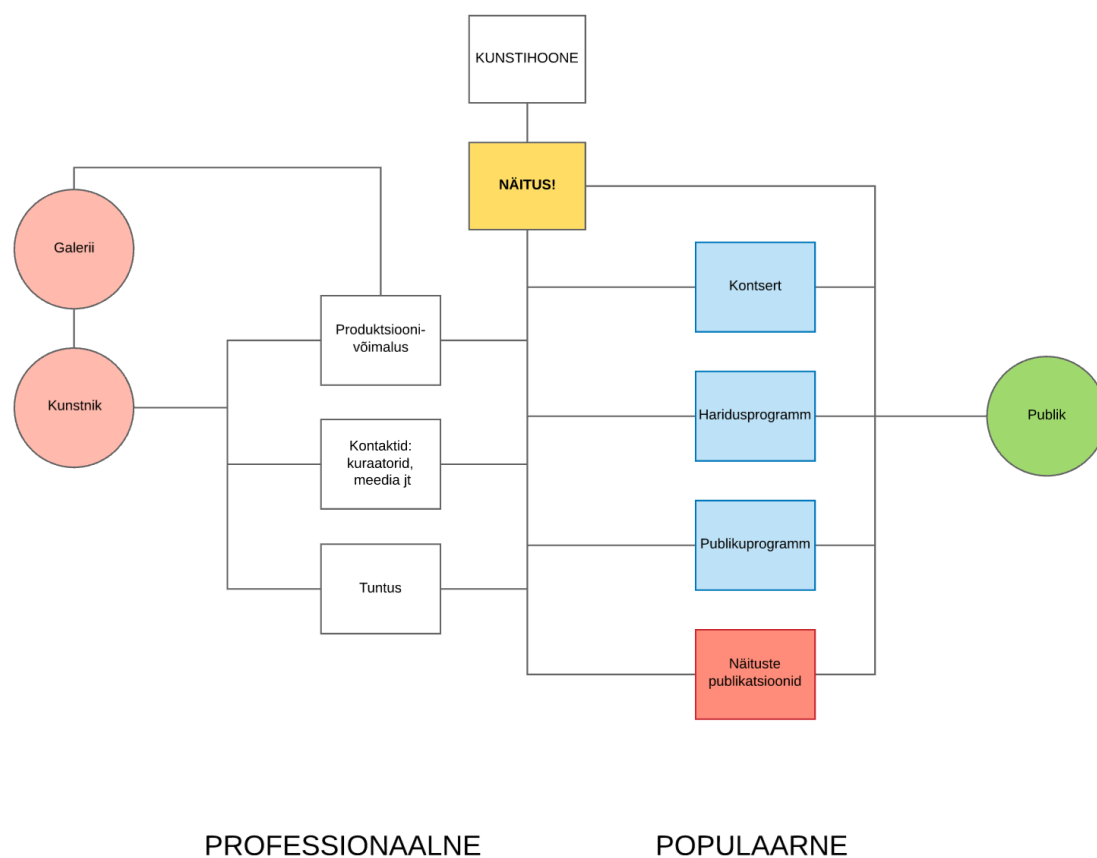
Palgafondi prioriteetsus riiklikul rahastamisel. Kunstihoone ostab märkimisväärse osa olulisi teenuseid sisse. Näiteks ei ole meil oma näituseehituse meeskonda ega haridusosakonda. Seetõttu sõltume meie kontrolli alt väljas olevate teenuseosutajate hinnapoliitikast, mis sõltub üldistest majandusnäitajatest. Samas on riiklikul rahastamisel sageli prioriteetne just palgafondi, mitte tegevuskulude osa.

Kultuuri muutumine meelelahutuslikuks. Praegu on selge suundumus kultuuriilmingute meelelahutuslikuks muutumise poole, mille vedurid on ajakirjanduse muutumine digirevolutsioonis ja sotsiaalvõrgustike tähtsuse suurenemine. Oht on kahetine: ühelt poolt on kaasaegne kunst intellektuaalselt ja esteetiliselt komplitseeritud nähtus, mis ei ole olemuslikult sugugi vaid meelelahutuslik. Seetõttu on oht ühiskondliku kõlapinna vähenemisele. Teiselt poolt võib meelelahutuslikkuse tungimine kunstivaldkonda vaesestada selle sisu.

Meist mittedõltav tegevuse peatumine. 2020 aasta pandeemia näitas, et Kunstihoone tegevust võivad piirata sündmused ja olukorrad maailmas, mille tulemusena peame galeriid sulgema määramata ajaks

2.4. Kunstihoone väärtuspakkumine

Kunstihoone pakub väärtust korraldatavate näituste eri tahkude kaudu.

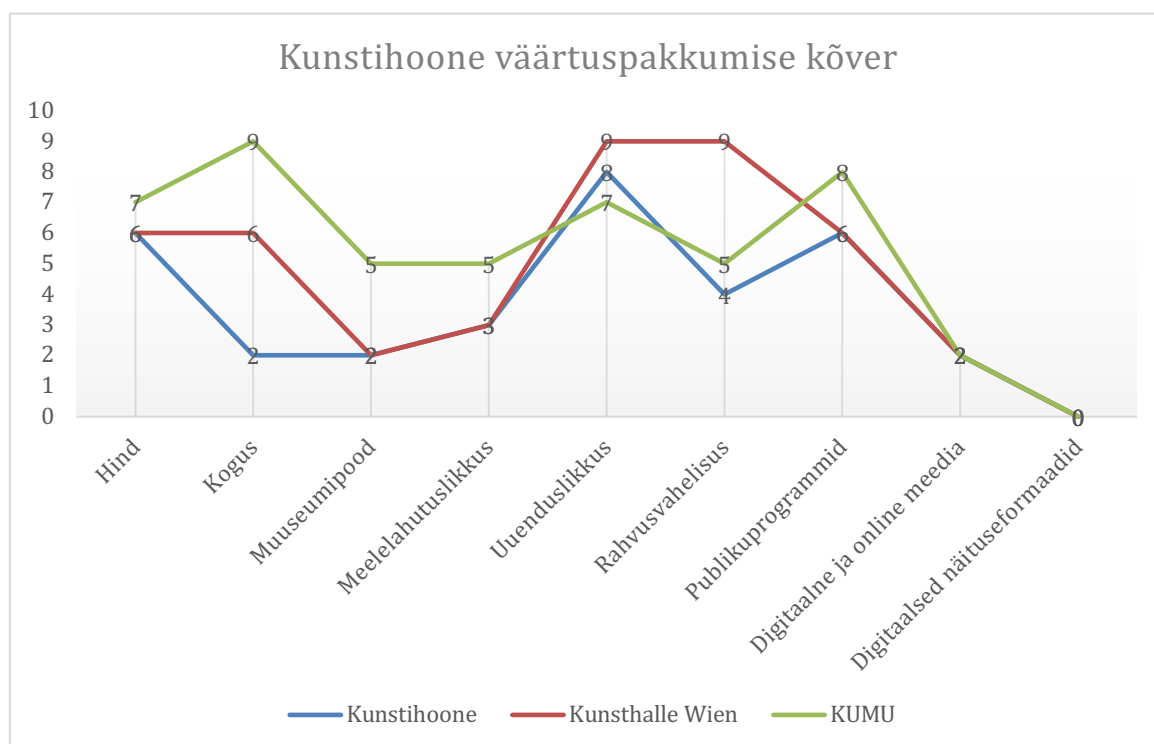
Joonis 1. Kunstihoone väärtuspakkumise lihtsustatud mudel.

Näitusega seotud professionaalidele (siin: kunstnik, galerii) on näitus sageli produktsioonivõimalus, mis tagab avaliku rahastuse uute teoste loomiseks. Samuti loovad nii kunstnikud ja kuraatorid kui ka kunstnikud ja kriitikud ja teoreetikud näituste käigus uusi, sageli rahvusvahelisi suhteid. Tänu tööde avalikule esitlemisele kasvab näitusega seotud professionaalide tuntus.

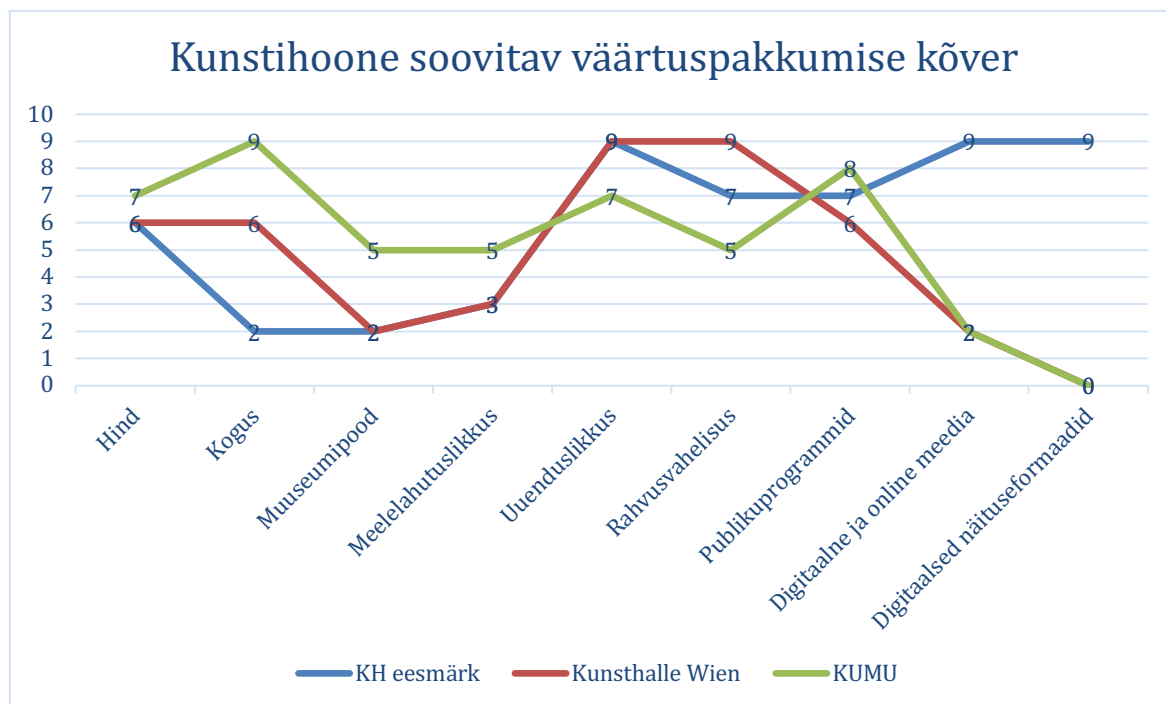
Publikule on peamine ja olulisim väärtus võimalus osa saada kunstnike loomingust ning näitusest. Peale selle pakub kunstihoone näitustega kaasnevalt eri sihtrühmadele spetsiifilisi võimalusi kunstist osa saada, näiteks haridus- ja publikuprogrammid, näituse publikatsioonid, kontserdid jms.

2.5. Kunstihoone väärtuspakkumise kõver

Väärtuspakkumise kõver aitab hinnata SA Kunstihoone pakutavat võrreldes teiste sarnaste institutsioonidega nii Eestis kui ka mujal. Seejuures on teatud aspekte võimalik praeguses institutsionaalses raamistuses muuta, teisi aga mitte. Oleme valinud võrreldavateks Kumu kunstimuuseumi Tallinnas ja Kunsthalle Wieneri. Hinnang on meie organisatsiooni subjektiivne hinnang enesele ja teistele.

Joonis 2. SA Kunstihoone väärtuspakkumise kõver.

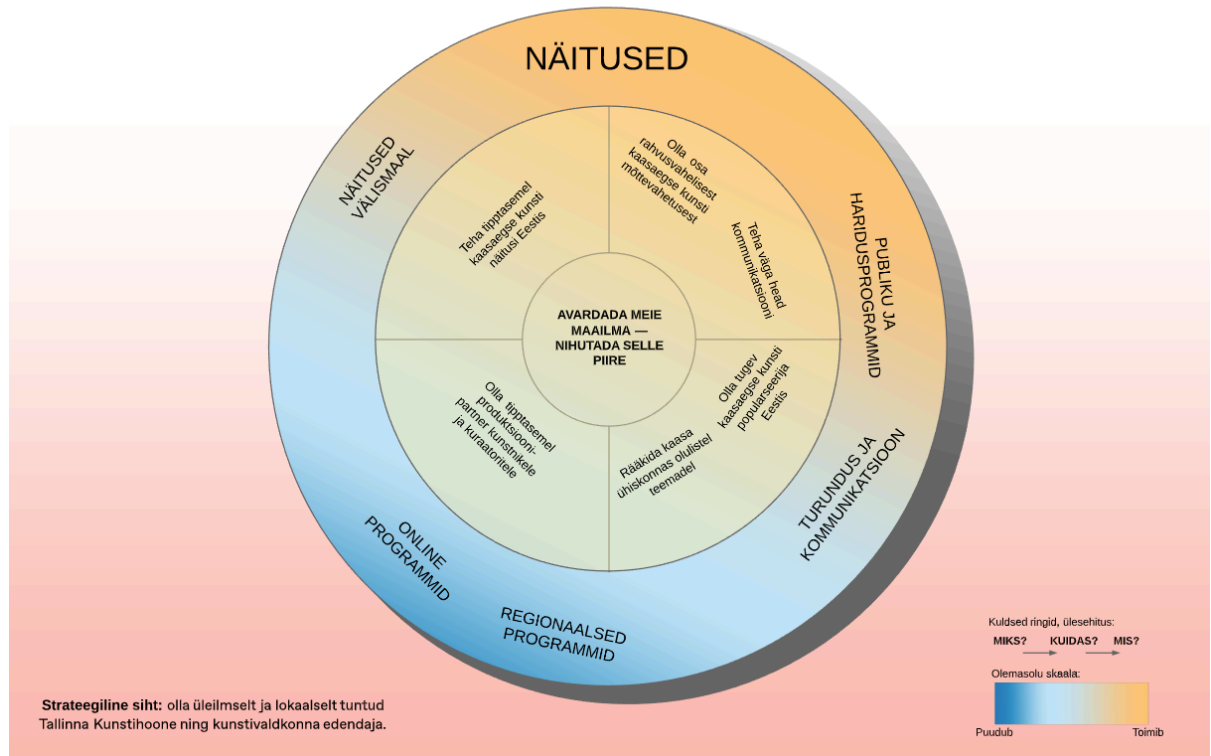
Joonis 3. SA Kunstihoone soovitatav väärtuspakkumise kõver.

SWOT-analüüs, väärtuspakkumise kõver ja selle võrdlus teiste institutsioonidega, samuti valdkonna üldine analüüs näitavad, et kogu kaasaegse kunsti valdkond on elektrooniliste ja internetivahendite juurutamisel nõrk.

Tõenäoliselt on selle põhjus asjaolu, et näitus on olemuslikult füüsiline, mida saab kogeda vaid näitusesaalis. See asjaolu ja valdkonna üldine passiivsus diginäituste ning *online*-meedia kasutamisel kätkeb siiski ka võimalust: olles nendes valdkondades edukas, on võimalik saavutada liidrikoht ja nii tuua oma sisutegevus tähelepanu keskmesse. Digivahendite eduka juurutamise korral oleks võimalik saavutada kunstimaailmas oluline konkurentsieelis.

2.6. Kunstihoone ambitsioon ja motivatsioon „Miks? Kuidas? Mis?“

Joonis 4 vastab küsimustele, mis on meie motivatsioon, kuidas me seda ellu viime ja mis vahendeid selle elluviimiseks kasutame.

Joonis 4. Kunstihoone ambitsioon ja motivatsioon.

2.7. Kunstihoone tegutsemisvaldkonnad ja tegevus

Tabelis 1 on esitatud kunstihoone võimekus eri tasanditel, mis annab arengusuuna.

Mis toodete ja tegevustega kus tegutseda?

	LOKAALNE (Tallinn ja selle ümbrus)	GLOBALNE (maailm)	PIIRKONDLIK (Eesti, v.a. keskused)
PROFESSIONAALNE Kunstieriala professionaalid: kriitikud, kunstnikud, galeristid, ajakirjanikud, kuraatorid, kolleksionäärid, tõsised fännid.	Kunstnikuvestlused ja kuraatorituurid Kohalik kommunikatsioon	RV* rühmanäitused Isikunäitused Näitusekataloogid Residentuurid RV külaliskuraatorid Digi- ja online meedia	Näitused väljaspool Eestit Näitused väljaspool Tallinnat kunstihoone festival
POPULAARNE Lai, kultuurihuviline publik, kooliõpilased, "tavakülastajad".	Audiogiidid, voldikud Kohalik kommunikatsioon ja reklaam Haridus- ja publikuprogrammid Kunstnikuvestlused ja kuraatorituurid Digi- ja online meedia	Digi- ja online meedia	Haridus- ja publikuprogrammid Digi- ja online meedia

Tänase seisuga kaardistus

■	OLEMAS, TOIMIB
■	NÕRK
■	PUUDUB

*RV — rahvusvahelised

3. Kunstihoone põhieesmärgid 2021–2025

3.1. Näituseprogrammi elluviimine

Kunstihoone olulisim eesmärk on välja tuua kvaliteetne rahvusvaheline kaasaegse kunsti näituseprogramm oma näitusepindadel Tallinna kesklinnas. Kunstihoone tegeleb kaasaegse kunsti ja ühiskonna aktuaalsete küsimustega ning pakub programmi tänapäeva vaatajale. Toome oma näitusepindadel aastas välja umbes 15 uut kunstinäitust, pakume sellega Eestis tegutsevatele kunstnikele olulisi võimalusi isikunäituste ja üksikteoste loomiseks ja näitamiseks.

Oleme rahvusvahelise kaasaegse kunsti elu ja valdkonna loomulik osa, aitame hoida Eesti ja rahvusvahelise kunstielu ning -publiku aktiivset mõttevahetust ning anname oma programmi kaudu nii kunstnikele kui publikule võimaluse osaleda rahvusvahelises kunstielus.

Seda silmas pidades koostame ka oma näituseprogrammi, kus peame oluliseks järgmisi väärtusi: **kaasaegsus, rahvusvahelisus, kureeritus ning põlvkondadeülesus.**

Kvaliteetse, rahvusvahelise näituseprogrammi elluviimine on alati meie tähtsaim eesmärk.

3.2 Säästlik tegutsemine

Püüame teostada oma eesmärgid võimalikult väikese materjali- ning energiakuluga ning minimaalsete võimalike keskkonnamõjudega tegemata seejuures järeleandmisi kvaliteedis. Kaalume kõigi oma toimingute juures alternatiive just sellest aspektist lähtuvalt ning eelistame võimalusel säästlikkust odavusele.

3.3. Rahvusvahelistumine

3.3.1. Praegune olukord

Kaasaegne kunst on olemuselt rahvusvaheline kultuurinähtus ja SA Kunstihoone on rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal tegutsev institutsioon. Lõviosal meie näitustest on mõni oluline rahvusvaheline aspekt. See on oluline, loomulik ja vajalik. Peame tähtsaks, et peale kohaliku publiku kõnetame oma näitustega ka rahvusvahelist kunstiavalikkust ja toome rahvusvahelisel kaasaegse kunsti väljal toimuva Eesti publiku ette.

3.3.2. Rahvusvahelistumisele kaasa aitav tegevus

- *Näituseprogramm*

Kaasame kunstihoone näituseprogrammi nii rahvusvahelisi kunstnikke kui kuraatoreid, korraldame rahvusvahelisi rühmanäitusi. Igal teisel aastal tahame välja tuua suure rahvusvahelise näituse, mis tooks Kunstihoone Euroopa kaasaegse kunsti väljal fookusesse. Korraldame koostööprojekte teiste Euroopa kunstiinstitutsioonidega ning näitusi väljaspool Eestit.

- *Rahvusvaheline kommunikatsioon*

Rahvusvahelisel kunstiväljal kaasaraäkimiseks on vaja jõuda rahvusvahelise publikuni, see aga ei ole võimalik ilma rahvusvahelise kommunikatsioonistrateegiata. Eesti kunstnikele ja kultuurile on oluline osaleda piiride üleses kultuuridialoogis. Isolatsioon ei rikasta, seda teeb aga avatus ja dialoog. Seetõttu on väga tähtis, et siin toimuvaid näitusi ei analüüsiks ainult kohalikud kriitikud, vaid tagasiside oleks laiem, rahvusvaheline.

Kaasame oma tegevusse rahvusvahelise kunstivaldkonna kommunikatsioonieksperti, kes aitaks leida meie programmist huvitatud kirjutajad ja korraldada nende näitusekülastused.

- *Kunstipublikatsioonide kirjastamine ja levi*

Meie eesmärk on koostöö tugeva, spetsialiseerunud ja rahvusvaheliselt trükiseid levitava kirjastusega. Soovime vähemalt kord aastas välja tuua näitusega kaasneva põhjalikuma eesti- ja ingliskeelse trükise, millel oleks levipotentsiaal ka pärast näitust. See aitab tugevdada Eesti kunstnike kohta rahvusvahelisel kunstiväljal.

3.4. Kaasaegse kunsti populariseerimine ja publiku laiendamine

3.4.1. Praegune olukord

Kunstivaldkonna nähtavus ühiskonnas ei ole praegu võrreldav teiste kultuurivaldkondade omaga, nagu näiteks teater või muusika. Kunstihoonet ja selle galeriisid külastatakse 45 000 kuni 65 000 korda aastas. Kunstihoone korraldab peale kunstiprojektide ka etenduskunstide ning muusikaüritusi.

Kunstihoone turundusstrateegia väljatöötamisega on alustatud ning vastavad rollid ja vastutused töötajate vahel jagatud. Valdkonna võimekus teavitustööd teha on ka tervikuna nõrk ja see mõjutab oluliselt kaasaegse kunsti nähtavust ning kohta ühiskonnas.

Eesti on mitmekeelne keskkond: 46,3% Tallinna elanike emakeel on vene keel, kuid meie külastajatest on hinnanguliselt vaid umbes 10% võõrkeelse emakeelega, see näitaja arvestab ka turiste. Seda on ebaproportsionaalselt vähe.

3.4.2. Valdkonna populariseerimine ja publiku laiendamine

- *Turundus ja kommunikatsioon*

Näeme, et senine olukord ei ole jätkusuutlik. Koostöös väliste partneritega oleme käivitanud kommunikatsioonistrateegia väljatöötamise, mis keskenduks lisaks Kunstihoone programmi tutvustamisele laiemalt kaasaegse kunsti mõistmise suurendamisele. See ei ole oluline ainult kunstihoonele, vaid kogu kaasaegse kunsti valdkonnale. Meie valdkonna nähtavust ja mõistmist on vaja ühiskonnas süsteemselt parandada. Kunstihoone jaoks on siinkohal muidugi tähtis suurendada ka publiku arvu. Oleme kindlad, et siin on potentsiaali nii Tallinna külastavate turistide kui ka kohalike kultuurihuviliste arvel.

- *Kunstihoone klubi arendamine*

Kunstihoone klubi eesmärk on töö publikuga: pakkuda lisaväärtust ringkäikude, kommunikatsiooni ja eriürituste kaudu. Kunstihoone klubi saaks olla oluline kaasaegse kunsti tutvustamisel ja populariseerimisel. Praegu aga võib öelda, et klubi täidab vaid aastapileti ülesannet: klubi liikmed tasuvad liikmemaksu ja saavad külastada näitusi piletita. Midagi enam me praegu pakkuda ei suuda. Kogukondlikul tegevusel on aga nii arvestatav sisuline kui ka finantspotentsiaal. Klubi tegevuse väljaarendamine on üks meie olulisi eesmärke.

- *Eratoetajate kaasamine SA Kunstihoone tegevusse*

Kunstihoonel puudub pikaajaline koostöö püsitoetajatega. Soovime toetajate ringi laiendada, näeme seda kunsti populariseerimise olulise küljena, usume et sellest võivad nii toetajad kui ka kunst. Loodame leida viise, kuidas muuta toetus nähtavaks ja sellest senisest selgemalt avalikult teada anda.

- *Kunstihoone haridus- ja publikuprogrammid*

Kunstihoone haridusprogrammid tagavad nii publiku harimise kui ka järelkasvu. Soovime laiendada haridusprogramme ka kunstihoone galeriides toimuvatele näitustele ja kaasata senisest enam sihtrühmi väljaspool üldhariduskoole ning lasteasutusi. Oleme alustanud täiesti uue Vaatajakooli nimelise põhi- ja algkooli lastele mõeldud haridusprogrammi väljatöötamisega.

- *Kunstihoone venekeelne programm*

Usume, et kunst ja kultuur on integratsioonimootorid. Tehes kunstihoones loodava kogu sõnalise sisu ja publikuprogrammid peale eesti ning inglise keelte kättesaadavaks ka vene keeles, loome eelduse suure hulga publiku kaasamiseks Eesti kultuuriellu. Soovime tegeleda eraldi spetsiifilise turundusega just venekeelsetele sihtrühmadele. Alates 2020 aastast töötab Kunstihoones täiskohaga venekeelne haridustöötaja.

- *Ligipääsetavuse arendamine*

Kunstihoone soovib olla maksimaalselt ligipääsetav ka erivajadustega külastajatele. Selleks töötame välja kunstihoone ligipääsetavuse strateegia ja viime selle ellu.

4. Kunstihoone täiendavad eesmärgid aastaks 2021–2025

4.1. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia rakendamine

Nagu näitab väärtuspakkumise ja SWOT-analüüs, kätkeb kommunikatsioonitehnoloogia mõju suurenemine olulist võimalust kunstihoonele ja kaasaegse kunsti valdkonnale kogu Eestis. Meil on võimalik viia sinne kunstiellu maailma ja teha see digimeedia kaudu senisest märksa enam nähtavaks. Vahendatud näitusekogemuse kättesaadavaks tegemine ja meedia võimaluste kasutamine kaasaegse kunsti näitusel on kompleksed teemad, seetõttu käsitleme seda kaheastmeliselt.

- *Digistrateegia väljatöötamine*

Meie esmane eesmärk on välja töötada digistrateegia ja hinnata strateegilise planeerimise protsessis edu saavutamiseks vajalikke tegureid ning võimalusi. Esialgne strateegiline eesmärk on interneti kaudu vahendada näitusekogemust, leida selleks kaasaegse kunsti väljale sobiv lahendus ja moodus see edukalt juurutada ning kasutusele võtta. 2021 aastast alustame suure saali näitustest virtuaalsete vormide regulaarset tootmist.

- *Digistrateegia testimine ja juurutamine*

Kuna ohtude seas on võimalik meist mitte tingitud põhjustel tegevuse peatamine ja galeriide sulgemine nt globaalse pandeemia tõttu, pöörame erilist rõhku näituste virtuaalplatvormi testimisele, et jõuda kõige mugavamalt vaataja jaoks kasutatava tööriistani, mis oleks ka Kunstihoone töötajatele mugav hallata. Hoiame silmas, et virtuaalne näitusekogemus saaks teoseid edasi andma võimalikult sarnases võtmes, kui kunstnikud ja kuraatorid on valinud seda teha galeriis kohapeal. Samuti võimaldab virtuaalplatvormi arendus ja kasutamine jõuda Kunstihoone näitustel üha suurema rahvusvahelise publikuni. Alustame ka rahvusvaheliselt publikult tagasiside korjamisega platvormi edasise arendamise nimel.

4.2. Piirkondliku kättesaadavuse parandamine

4.2.1. Praegune olukord

SA Kunstihoone põhikirjas on määratletud, et meie tähelepanu keskmes on Eesti. Praegu on SA Kunstihoone küll üleriigilise tähtsusega institutsioon, kuid meie tegevus toimub valdavalt siiski Tallinnas. See on üks asjaolu, mida arengukava kohaselt tuleb muuta. Allpool nimetatud eesmärgid ja tegevus aitabki saavutada peamise – kaasaegse kunsti arengu Eestis.

Tallinnas asuva näitusemajana on meie tähelepanu praegu siin ja siinsel publikul. Koostöö ürituste korral mujal Eestis on minimaalne ja harv. Eestis ei ole ühtegi üleriigilise haardega näituseorganisatsiooni. Publiku ja kunstivaldkonna arengu seisukohalt aga on ülimalt tähtis toetada väljaspool Tallinna tegutsevaid institutsioone ja pakkuda ka sealsele publikule võimalust osaleda rahvusvahelises kunstielus.

Näeme siin olulist väljakutset nii SA-le Kunstihoone kui ka kogu valdkonnale. Usume, et SA Kunstihoone peaks ja saaks mängida selle olukorra parandamisel juhtrolli. Üks võimalus on arendada Kunstihoone üleriigiliseks näitusekorraldajaks, mis koostöös kohalike näituseasutustega tooks välja programmi peale Tallinna ja välisriikidele ka mujal Eestis. Nii saaks edukalt seostada kohalikku ja rahvusvahelist kunsti.

4.2.2. Piirkondlik tegevus

- *Suuremate näituste rändamine*

Kunstihoone suuremaid rahvusvahelisi ja ka väiksemaid galeriiprojekte oleks otstarbekas näidata ka mujal Eestis. Ennekõike väljaspool keskusi. See aitaks üsna tagasihoidliku kuluga teha professionaalsed kaasaegse kunsti sündmused senisest oluliselt paremini kättesaadavaks ning rikastaks väikese vaevaga kohalike galeriide programmi.

4.3. Kunstihoone ajaloo uurimine ja populariseerimine

Kunstihoone on olemuselt kaasaegse kunsti institutsioon, mille tähelepanu keskmes on praegune areng. Samal ajal on lahutamatu põimunud kunstihoone ja Eesti kunstiajalugu. Seetõttu peaks tegelemine siinse kunstiajaloo ja selle taasmõtestamine olema selle asutuse DNA osa. Ajalooline pilk peaks olema nii näituseprogrammi kui ka muu tegevuse osa.

4.3.1. Uurimistöö ja tegevuse populariseerimine

- *Arhiivide digiteerimine, näituseajaloo kättesaadavaks tegemine internetis*

Tahame alustada oma näituseajaloo digiteerimist ja teha selle kättesaadavaks kodulehe vahendusel. See oleks esimene oluline samm, millega teeme kunstihoone ajaloo avalikkusele ja ka uurijatele senisest märgatavalt paremini kättesaadavaks.

- *Ajalookirjutus*

Praegu puudub Kunstihoone ajaloo toimunud näituseprogrammide terviklik käsitlus. Rikkaliku ajaloo asutus tegutseb seetõttu ilma mäluta. Tahame seda olukorda muuta ja leida võimaluse uurida kunstihoone ajalugu ning töö publitseerida.

- *Ajaloo programm*

Ka SA Kunstihoone peaks peale tänapäeva pöörama tähelepanu meie ajaloole, seda analüüsima ja tänapäeva kontekstis kriitiliselt hindama. Mis ajaloos on praegugi oluline ja millest peaks taas rääkima? Need on küsimused, mis peame oma

programmi koostades esitama. Eesmärk on regulaarselt korraldada meie ajalugu tutvustavaid üritusi.

5. Investeeringud

5.1. Kapitaalremont

Aastatel 2021-2023 viime läbi Kunstihoone kapitaalremondi. Riigieelarveliste vahendite toel tehakse korda SA Kunstihoone kasutuses olevad ruumid Vabaduse väljak 8 ja Vabaduse väljak 6 hoonetes ning vastavalt Eesti Kunstnike Liiduga sõlmitud lepingule korrastatakse ka ülejäänud Vabaduse väljak 8 ehk Kunstihoones asuvad ruumid.

Kapitaalremondi eesmärk on tekitada Vabaduse väljaku äärde kaasaegne kunstikeskus, kus lisaks rahvusvahelistele tehnilistele nõuetele vastavatele näituseruumidele oleks ka auditooriumid ja seminariruumid ning näituseruumidega ühendatud kohvik-restoran koos klubiliseks tegevuseks sobivate ruumidega. Peale kapitaalremonti saab SA Kunstihoone ajaloolise tähtsusega Kuku klubi ruumide haldajaks ning mõtleme Kuku klubile uue sisu. Kapitaalremondi tulemusel on Kunstihoone ligipääsetavus puuetega inimestele parim võimalikest.

2021 aastal viiakse läbi arhitektuurivõistlus parima ruumilahenduse leidmiseks. Võistlus korraldatakse koostöös Arhitektide Liiduga ning kooskõlas muinsuskaitseliste eritingimustega. 2021 viiakse läbi projekteerimise hange. Ehitustegevus toimub aastatel 2022 ja 2023.

Ehitustegevuse ajal SA Kunstihoone jätkab oma põhitegevusega ajutistes renditavates ruumides ja Linnagaleriis, kus mõlemas tuuakse välja senisega samas mahus näituseid.

Kapitaalremondi orienteeruv maksumus koos projekteerimise ja asenduspinnaga seotud kuludega on 6 miljonit eurot.

5.2. Näitusetehnika uuendamine

Aastatel 2015–2020 on SA Kunstihoone küll investeerinud näitusetehnikasse, kuid valdavalt oleme raha vähesuse tõttu soetanud kodu- ja kontorikasutusse mõeldud esitlustehnikat, mitte näituseasutusele tegelikult sobivaid professionaalseid seadmeid. Samuti on füüsiliselt amortiseerunud ja moraalselt vananenud kunstihoone valgustid, mis pärinevad üheksakümnendate keskpaigast. Hanked viiakse läbi riigieelarvelistest vahenditest renoveerimisprojekti käigus aastatel 2022-2023. Hangete hinnanguline maksumus on 400 000 kuni 500 000 eurot.